

ضوابط و روشهای مدیریت اجرایی پسماندهای پزشکی و پسماندهای وابسته

فصل اول_ اهداف

ماده يك_ اجراي اين ضوابط براي دستيابي به اهداف زير است :

الف_ حفظ سلامت عمومي و محيطزيست در مقابل اثرهاي نامطلوب پسماندهاي پزشكي.

ب_ اطمینان از مدیریت اجرایی مناسب و ضابطه مند پسماندهای پزشکی.

پ_ ایجاد رویه‌ای مناسب و ضابطه مند برای تولید، حمل، نگهداری، تصفیه، امحا و دفع پسماندهای پزشکی.

فصل دوم_ تعاریف

ماده ۲_ عبارات و اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند :

الف_ قانون مدیریت پسماندها: منظور قانون مدیریت پسماندها_ مصوب ۱۳۸۲_ است.

ب_ سازمان: سازمان حفاظت محیط‌زیست.

پ_ وزارت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

ت_ پسماندهای پزشکی ویژه: به تمام پسماندهای عفونی و زیان‌آور ناشی از بیمارستان‌ها، مراکز بهداشتی، درمانی، آزمایشگاه‌های تشخیص طبی و سایر مراکز مشابه که به دلیل بالا بودن حداقل یکی از خواص خطرناک مانند سمیت، بیماری‌زایی، قابلیت انفجار یا اشتعال، خوردگی و مشابه آن که به مراقبت ویژه (مدیریت خاص) نیاز دارند، گفته می‌شود.

ث_ چهار دسته اصلی پسماند پزشکی: ۱_ پسماند عفونی ۲_ پسماند تیز و برنده ۳_ پسماند شیمیایی و دارویی ۴_ پسماند عادی.

ج_ بی‌خطر سازی: اقدام‌هایی که ویژگی خطرناک بودن پسماند پزشکی را رفع کند.

چ_ سایر تعاریف مندرج در این ضوابط همان تعاریف قانون و آیین‌نامه اجرایی مدیریت پسماندها خواهد بود.

فصل سوم_ حدود و اختیارات

ماده ۳_ وزارت، مسؤول نظارت بر اجرای ضوابط و روش‌های مصوب است.

ماده ۴_ اجرای ضوابط و روش‌های مصوب برای تمام اشخاص حقیقی و حقوقی که پسماندهای پزشکی را در هر شکلی تولید، تفکیک، جداسازی، جمع‌آوری، دریافت، ذخیره، حمل، تصفیه، دفع یا مدیریت می‌کنند، الزامی است. ماده ۵_ مدیریت‌های اجرایی پسماند موظف‌اند، براساس معیارها و ضوابط وزارت ترتیبی اتخاذ کنند تا سلامت، بهداشت و ایمنی عوامل اجرایی تحت نظارت آنها تأمین و تضمین شود.

ماده ۶_ تولیدکنندگان پسماند موظف‌اند، برای کاهش میزان تولید پسماند برنامه عملیاتی داشته باشند.

ماده ۷_ تمام اشخاص حقیقی و حقوقی که مبادرت به تأسیس مرکز درمانی اعم از بیمارستان، درمانگاه و کلینیک می‌کنند، موظف‌اند، برنامه مدیریت اجرایی پسماند واحد یادشده را به تأیید وزارت برسانند.

ماده ۸_ پسماندهای پزشکی ویژه براساس تعریف مندرج در قانون، تا قبل از زمانی که تبدیل به پسماند عادی شوند، به عنوان پسماند ویژه محسوب می‌شوند.

فصل چهارم_ طبقه‌بندی پسماندهای پزشکی

ماده ۹_ طبقه‌بندی پسماندهای پزشکی به شرح زیر است :

الف_ عادی (شبه خانگی)

ب_ پسماندهای ناشی از مراقبت‌های پزشکی (پسماندهای پزشکی ویژه)

فصل پنجم_ تفکیک، بسته‌بندی و جمع‌آوری

ماده ۱۰_ تمام مراکز تولیدکننده پسماند پزشکی (اعم از بیمارستان‌ها، درمانگاه‌ها، مراکز بهداشت، آزمایشگاه‌ها، مراکز تزریق، رادیولوژی‌ها، دندانپزشکی‌ها، فیزیوتراپی‌ها، مطب‌ها و سایر مراکز تولید پسماند پزشکی) موظف‌اند، در مبداء تولید، پسماندهای عادی و پسماندهای پزشکی ویژه خود را با رعایت موارد زیر جمع‌آوری، تفکیک و بسته‌بندی کنند.

ماده ۱۱_ به منظور مدیریت بهینه پسماند، مراکز تولیدکننده پسماند پزشکی (اعم از بیمارستان‌ها، درمانگاه‌ها، مراکز بهداشت، آزمایشگاه‌ها، مراکز تزریق، رادیولوژی‌ها، دندانپزشکی‌ها، فیزیوتراپی‌ها، مطب‌ها و سایر مراکز تولید پسماند پزشکی) موظف‌اند، اقدام‌های زیر را انجام دهند :

الف_ ترجیح بر استفاده از کالاهایی با تولید پسماند کمتر و غیرخطرناک (در مورد پسماندهای عادی (شبه خانگی) بیمارستانی، کالاهایی با تولید پسماند قابل بازیافت).

ب_ مدیریت و نظارت مناسب بر مصرف.

پ_ جداسازی دقیق پسماند عادی از پزشکی ویژه در مبداء تولید پسماند.

ت_ ترجیح بر استفاده از محصولات کم‌خطرتر به جای PVC ، استفاده از رنگ‌های کم‌خطرتر به جای رنگ‌های پایه فلزی.

ث_ اولویت استفاده از :

۱- پاک‌کننده‌های زیست تجزیه‌پذیر.

۲- مواد شیمیایی ایمن‌تر.

۳- استفاده از مواد با پایه آب به جای مواد با پایه حلال.

ماده ۱۲_ هر واحد باید برنامه عملیاتی مدیریت پسماند پزشکی ویژه خود را تهیه و در صورت مراجعه نمایندگان سازمان یا وزارت ارایه دهد.

ماده ۱۳_ تولیدکنندگان پسماند پزشکی موظف‌اند، پسماندهای تولیدی خود را شناسایی و آمار تولید را به تفکیک «عفونی»، «تیز و برنده»، «شیمیایی - دارویی» و «عادی» به صورت روزانه ثبت کنند.

ماده ۱۴_ تولیدکنندگان باید پسماندهای پزشکی ویژه را به منظور اطمینان از حمل و نقل بی‌خطر، کاهش حجم پسماندهای پزشکی ویژه، کاهش هزینه‌های مدیریت پسماند و بهینه‌سازی و اطمینان از امحا، از جریان پسماندهای عادی مجزا کنند.

تبصره_ تفکیک انواع مختلف پسماندهای پزشکی برحسب چهار دسته اصلی از یکدیگر ضروری است.

ماده ۱۵_ تمام پسماندهایی که روش امحای آنها یکسان است نیاز به جداسازی و تفکیک از یکدیگر ندارند.

ماده ۱۶_ پسماندهای حاوی فلزات سنگین خطرناک باید به طور جداگانه تفکیک شود.

ماده ۱۷_ در صورت مخلوط شدن پسماند عادی با یکی از پسماندهای عفونی، شیمیایی، رادیواکتیو و نظایر آن خارج کردن آن ممنوع است.

ماده ۱۸_ پسماندهای پزشکی بلافاصله پس از تولید باید در کیسه‌ها، ظروف یا محفظه‌هایی قرار داده شوند که شرایط مندرج در این بخش را دارا باشند.

تبصره_ در صورتی که از روش انوکلاو برای تصفیه پسماند استفاده می‌شود لازم است که کیسه پلاستیکی پسماندهای عفونی و Safety Box قابل انوکلاو کردن باشد.

ماده ۱۹_ بسته‌بندی پسماند پزشکی ویژه باید به گونه‌ای صورت پذیرد که امکان هیچگونه نشت و سوراخ و پاره شدن را نداشته باشد.

تبصره_ از آنجایی که بسته‌های حاوی پسماند، به طور معمول حجم زیادی را اشغال می‌کنند، این بسته‌ها نباید پیش از تصفیه یا دفع فشرده شوند.

ماده ۲۰_ اعضا و اندام‌های قطع شده بدن و جنین مرده طبق احکام شرع جمع‌آوری و تفکیک می‌شود.

ماده ۲۱_ پسماندهای تفکیک شده باید در ظروف و کیسه‌هایی موردنظر نگهداری شوند.

ماده ۲۲_ تمام پسماندهای تیز و برنده باید در ظروف ایمن (Safety Box) جمع‌آوری و نگهداری شود که این ظروف باید دارای ویژگی‌های زیر باشند :

الف_ به آسانی سوراخ یا پاره نشوند.

ب_ بتوان به آسانی در آن را بست و مهر و موم کرد.

پ_ دهانه ظرف باید به اندازه‌ای باشد که بتوان پسماند را بدون اعمال فشار دست، در ظروف انداخت و خارج کردن آنها از ظرف ممکن نباشد.

ت_ دیواره‌های ظرف نفوذناپذیر باشد و سیالات نتوانند از آن خارج شوند.

ث_ پس از بستن در، از عدم خروج مواد از آن اطمینان حاصل شود.

ج_ حمل و نقل ظرف آسان و راحت باشد.

ماده ۲۳_ از کیسه‌های پلاستیکی برای جمع‌آوری و نگهداری پسماندهای تیز و برنده استفاده نشود .

ماده ۲۴_ دستگاه متراکم کننده و فشرده‌ساز و خردکننده نباید در مورد پسماندهای پزشکی استفاده شود مگر آنکه قبل از استفاده از دستگاه پادشده یا هم‌زمان، ضدعفونی یا بی‌خطرسازی پسماندها، انجام شده باشد.

ظروف جمع‌آوری پسماندهای تیز و برنده نیز نباید به وسیله هیچ دستگاهی متراکم شوند.

ماده ۲۵_ کیسه‌های پلاستیکی حداقل باید دارای ویژگی‌های زیر باشند :

الف_ برای جمع‌آوری و نگهداری پسماندهای غیر از پسماندهای تیز و برنده استفاده شوند.

ب_ بیش از دو سوم ظرفیت بر نشوند تا بتوان در آنها را به خوبی بست.

پ_ با مکنه یا روش‌های سوراخ کننده دیگر بسته نشوند.

ماده ۲۶_ ظروف با دیواره‌های سخت حداقل باید دارای ویژگی‌های زیر باشند :

الف_ در برابر نشت، ضربه‌های معمولی و شکستگی و خوردگی مقاوم باشند.

ب_ باید پس از هر بار استفاده بررسی و کنترل شود تا از تمیز بودن، سالم بودن و عدم نشت اطمینان حاصل شود.

پ_ ظروف معیوب نباید مورد استفاده مجدد قرار گیرند.

ماده ۲۷_ مایعات، محصولات خونی و سیالات بدن نباید در کیسه‌های پلاستیکی ریخته و حمل شوند مگر آنکه در ظروف یا کیسه‌های مخصوص باشند.

ماده ۲۸_ جنس ظروف نگهداری پسماند باید با روش تصفیه یا امحای سازگاری داشته باشد، همچنین ظروف پلاستیکی باید از پلاستیک‌های فاقد ترکیب‌های هالوژن ساخته شده باشند.

ماده ۲۹_ پسماندهای سیتوتوکسیک باید در ظروف محکم و غیرقابل نشت نگهداری شوند.

ماده ۳۰_ پسماندهای پزشکی باید پس از جمع‌آوری در ظروف و کیسه‌های شرح داده شده در جدول شماره یک پیوست شماره ۲ که به مهر «پیوست تصویب‌نامه هیأت وزیران» تأیید شده است، برای نگهداری و حمل، در داخل سطل با رنگ‌های مشخص قرار داده شوند. این سطل‌ها در صورتی که قابل استفاده مجدد باشند باید پس از هر بار خالی شدن، شسته و ضدعفونی شوند.

تبصره_ برای رفع آلودگی و گندزدایی از سطل‌ها، از روش‌های زیر استفاده می‌شود :

الف_ شست‌وشو با آب داغ حداقل ۸۲ درجه سانتیگراد (۱۸۰ درجه فارنهایت) به مدت حداقل ۱۵ ثانیه

ب_ گندزدایی با مواد شیمیایی زیر به مدت دست کم سه دقیقه.

- 1- محلول هیپوکلریت ppm 500 کلر قابل دسترس.
- 2- محلول فنل ppm 500 عامل فعال.
- 3- محلول ید ppm 100 ید قابل دسترس.
- 4- محلول آمونیوم کوآترنری ppm 400 عامل فعال.
- 5- سایر مواد گندزدای دارای مجوز با طیف متوسط.

ماده ۳۱_ از سطوح شیب‌دار نباید برای انتقال و جابه‌جایی پسماندهای عفونی استفاده کرد.

ماده ۳۲_ مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران موظف است، با همکاری وزارت و سایر دستگاه‌های اجرایی حسب مورد، استانداردهای ماده ۲ قانون و ماده ۱۶ آیین‌نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها مربوط به پسماندهای پزشکی را ظرف سه ماه تهیه کند.

ماده ۳۳_ بر حسب‌گذاری باید دارای ویژگی‌های زیر باشد :

الف_ هیچ کیسه محتوی پسماند نباید بدون داشتن برجسب و تعیین نوع محتوای کیسه از محل تولید خارج شود.
 ب_ کیسه‌ها یا ظروف حاوی پسماند باید برجسب‌گذاری شوند.
 پ_ بر جسب‌ها با اندازه قابل خواندن باید روی ظرف یا کیسه چسبانده یا به صورت چاپی درج شوند.
 ت_ برجسب در اثر تماس یا حمل، نباید به آسانی جدا یا پاک شود.
 ث_ برجسب باید از هر طرف قابل مشاهده باشد.
 ج_ نماد خطر مشخص کننده نوع پسماند باید برای پسماند عفونی و پسماند رادیواکتیو و پسماند سیتوتوکسیک استفاده شود.
 ح_ روی برجسب باید مشخصات زیر ذکر شود :
 ۱- نام، نشانی و شماره تماس تولیدکننده.
 ۲- نوع پسماند.
 ۳- تاریخ تولید و جمع‌آوری.
 ۴- تاریخ تحویل.
 ۵- نوع ماده شیمیایی.
 ۶- تاریخ بی‌خطر سازی.
 ماده ۲۴_ مسؤولان حمل‌ونقل پسماند، موظف‌اند، از تحویل گرفتن پسماندهای فاقد برجسب خودداری کنند.
 ماده ۲۵_ وقتی سه چهارم ظروف و کیسه‌های محتوی پسماند پزشکی ویژه، پر شد باید پس از بستن، آنها را جمع‌آوری کرد.
 ماده ۲۶_ پسماندهای عفونی و عادی باید همه روزه (با در صورت لزوم چند بار در روز) جمع‌آوری و به محل تعیین شده برای ذخیره موقت پسماند، حمل شوند.
 ماده ۲۷_ باید جای کیسه‌ها و ظروف مصرف شده، بلافاصله کیسه‌ها و ظروفی از همان نوع قراردادده شود.
 ماده ۲۸_ سطل‌های زباله پس از خارج کردن کیسه پر شده پسماند، بلافاصله شست‌وشو و گندزدایی شوند.
 فصل ششم_ نگهداری
 ماده ۲۹_ نگهداری پسماندهای پزشکی باید جدا از سایر پسماندهای عادی انجام شود.
 ماده ۴۰_ محل ذخیره و نگهداری موقت باید در داخل مرکز تولید زباله طراحی شود.
 ماده ۴۱_ جایگاه نگهداری پسماند باید دارای شرایط زیر باشد :
 الف_ پسماندهای پزشکی باید در محلی به دور از تأثیر عوامل جوی نگهداری شوند و وضعیت کلی بسته‌بندی یا ظرف آنها در برابر شرایط نامساعد آب و هوایی مثل باران، برف، گرما، تابش خورشید و نظایر آن محافظت شود.
 ب_ جایگاه‌های نگهداری پسماندها باید به گونه‌ای ساخته شوند که نسبت به رطوبت نفوذناپذیر بوده و قابلیت نگهداری آسان با شرایط بهداشتی مناسب را فراهم آورد.
 پ_ جایگاه‌های نگهداری باید دور از محل خدمت کارکنان، آشپزخانه، سیستم تهویه و تبرید و محل رفت و آمد کارکنان، بیماران و مراجعان باشد.
 ت_ ورود و خروج حشرات، چوندگان، پرندگان و... به محل نگهداری پسماندها ممکن نباشد.
 ث_ محل نگهداری پسماند باید دارای تابلوی گویا و واضح باشد.
 ج_ محل نگهداری نباید امکان فساد، گندیدن یا تجزیه زیستی پسماندها را فراهم کند.
 چ_ انبارداری این پسماندها نباید به شیوه‌ای باشد که ظروف یا کیسه‌ها پاره و محتویات آنها در محیط رها شود.
 ح_ امکان کنترل دما در انبار نگهداری و نیز نور کافی وجود داشته باشد.
 خ_ سیستم تهویه مناسب با کنترل خروجی وجود داشته باشد. سیستم تهویه آن کنترل شود و جریان هوای طبیعی از آن به بخش‌های مجاور وجود نداشته باشد.
 د_ امکان تمیز کردن و ضدعفونی محل و آلودگی‌زدایی وجود داشته باشد.
 ذ_ فضای کافی در اختیار باشد تا از روی هم‌ریزی پسماند جلوگیری شود.
 ر_ دارای سقف محکم و سیستم فاضلاب مناسب باشد.
 ز_ دسترسی و حمل‌ونقل پسماند آسان باشد.
 س_ امکان پارکری با کامیون، وانت و سایر خودروهای باربری وجود داشته باشد.
 ش_ انبار دارای ایمنی مناسب باشد.
 ص_ محل باید مجهز به سیستم آب گرم و سرد و کف‌شوی باشد.
 ض_ چنانچه بی‌خطر سازی در محل اتاقک نگهداری تولید انجام می‌شود باید فضای کافی برای استقرار سیستم‌های موردنظر در محل نگهداری پسماند فراهم باشد.
 ماده ۴۲_ محل نگهداری برای واحدهای کوچک می‌تواند شامل سطل‌های دارای سیستم حفاظتی واقع در یک محل امن باشد.
 ماده ۴۳_ محل نگهداری پسماند باید سیستم امنیتی مناسب و مطمئن داشته و ورود و خروج پسماند با نظارت مسؤول مربوط صورت پذیرد و از ورود افراد غیرمسؤول به آن جلوگیری به عمل آید (امکان قفل کردن فراهم باشد).
 ماده ۴۴_ بازدید از محل به منظور جلوگیری از نشت یا ایجاد عفونت توسط تولیدکننده صورت پذیرد.
 ماده ۴۵_ در صورت عدم وجود سیستم سردکننده، زمان نگهداری موقت (فاصله زمانی بین تولید و تصفیه یا امحا) نباید از موارد زیر تجاوز کند :
 الف_ شرایط آب و هوایی معتدل: ۷۲ ساعت در فصل سرد و ۴۸ ساعت در فصل گرم.
 ب_ شرایط آب و هوایی گرم: ۴۸ ساعت در فصل سرد و ۲۴ ساعت در فصل گرم.

ماده ۴۶_ انواع پسماندهای پزشکی ویژه باید جدا از یکدیگر در محل نگهداری شوند و محل نگهداری هر نوع پسماند باید با علامت مشخصه تعیین شود. به خصوص پسماندهای عفونی، سیتوتوکسیک، شیمیایی و رادیواکتیو به هیچ وجه در تماس با یکدیگر قرار نگیرند.

فصل هفتم_ حمل و نقل

ماده ۴۷_ حمل و نقل در واحد تولیدکننده پسماند باید به صورت زیر صورت پذیرد :
الف_ حمل پسماند در درون مرکز تولید پسماند به صورتی طراحی شود که با استفاده از چرخ دستی یا گاری برای بارگیری و تخلیه آسان پسماند، امکان پذیر باشد.

ب_ فاقد لبه های تیز و برنده باشد، به گونه ای که کیسه ها یا ظروف را پاره نکند.
پ_ شست و شوی آن آسان باشد.

ت_ وسایل، هر روز نظافت و ضد عفونی شوند.

ث_ از چرخ دستی پسماند برای حمل مواد دیگر استفاده نشود و نشسته ناپذیر باشد.

ج_ از سیستم پرتاب برای انتقال زباله به محل نگهداری استفاده نشود.

ماده ۴۸_ تعویض وسیله حمل پسماند از انتهای بخش در بیمارستان برای انتقال به محل نگهداری موقت ضروری است.

ماده ۴۹_ در واحدهایی که حجم تولید پسماند کم است مانند مطبها می توان از سطل زباله قابل شست و شو، غیر قابل نشسته، مقاوم و مجهز به کیسه های مقاوم برای حمل زباله استفاده شود.

ماده ۵۰_ تولیدکننده پسماند می تواند حمل پسماند به محل امحا را از طریق قرارداد به شرکت های صالح واگذار کند، نظارت بر حسن انجام کار بر عهده تولیدکننده منطبق با ماده ۷ قانون مدیریت پسماندها خواهد بود.

ماده ۵۱_ جابه جایی، حمل و نقل و بارگیری بسته ها و ظروف باید به گونه ای صورت پذیرد که وضعیت بسته بندی و ظروف ثابت مانده و دچار نشسته، پارگی، شکستگی و بیرون ریزی پسماند نشوند.

ماده ۵۲_ حمل و نقل فرامرزی پسماند، تابع قوانین و ضوابط کنوانسیون بازل هستند.

ماده ۵۳_ بارگیری باید با شرایط زیر صورت پذیرد :

الف_ واحد امحا کننده، از دریافت پسماندهای فاقد برجسب اکیداً خودداری کند.

ب_ کارگران باید در مراحل مختلف بارگیری و تخلیه مجهز به پوشش مناسب مطابق دستورالعمل ماده ۵ قانون مدیریت پسماندها که توسط وزارت تدوین شده و به شرح پیوست شماره ۴ که به مهر «پیوست تصویب نامه هیأت وزیران» تأیید شده است، باشند.

پ_ کیسه ها و ظروف را می توان به طور مستقیم در خودرو قرار داد.

ماده ۵۴_ خودرو حمل کننده پسماند باید دارای ویژگی های زیر باشد :

الف_ به طور کامل سرپوشیده باشد.

ب_ قسمت بار نفوذناپذیر و نشسته ناپذیر باشد.

پ_ قسمت بار دو جداره بوده و دارای سیستم جمع آوری و نگهداری شیرابه باشد.

ت_ قسمت بار دارای سیستم ایمنی، ضد حریق و ضد سرقت باشد.

ث_ روی بدنه خودرو در دو سمت و در سمت عقب، نماد بین المللی نوع پسماند و نام شرکت حمل کننده و شماره مجوز خودرو درج شود.

ج_ از خودرو حمل پسماند برای حمل مواد دیگر یا پسماندهای عادی استفاده نشود.

چ_ اندازه خودرو متناسب با حجم پسماند باشد.

ح_ ارتفاع درونی خودرو حدود ۲/۲ متر باشد.

خ_ اتاق راننده از قسمت بار مجزا باشد.

د_ امکان نظافت و ضد عفونی کردن داشته باشد. کفی پوش خودرو از جنس فرش یا موکت نباشد و در صورت امکان پوششش یکپارچه و بدون درز داشته باشد.

ذ_ در حین حمل و نقل و در زمان عدم استفاده قسمت بار قفل شود.

ماده ۵۵_ خودروهایی که قسمت بارکش آنها قابل جدا شدن است، ارجح هستند، به این ترتیب می توان قسمت بار را در واحد بارگیری قرارداد یا از آن به عنوان انبار استفاده و پس از پر شدن، آن را با یک بارکش خالی، تعویض کرد.

ماده ۵۶_ در مواردی که زمان نگهداری یا حمل طولانی تر از زمان های مندرج در ماده ۴۶ است، باید از کامیون های با سیستم سردکننده استفاده کرد.

ماده ۵۷_ از مسیرهای کم ترافیک و کم حادثه برای رساندن پسماند به محل امحا استفاده شود .

ماده ۵۸_ حمل و نقل پسماند پزشکی تنها توسط شرکت های صلاحیت دار و براساس مجوز و فرم هایی صورت گیرد که توسط وزارت و سازمان صادر می شود و در صورت نیاز و درخواست باید به مسؤولان نظارتی اعم از وزارت، سازمان و مأموران راهنمایی و رانندگی ارایه شود.

تبصره_ حمل و نقل پسماند پزشکی توسط پست ممنوع است.

ماده ۵۹_ حمل پسماند، تنها به مقصد نهایی مشخص شده در مجوز و بدون اتلاف زمان صورت پذیرد.

ماده ۶۰_ جابه جایی و حمل و نقل پسماندهای تفکیک شده پزشکی ویژه با پسماندهای عادی ممنوع است.

فصل هشتم_ بی خطر سازی، تصفیه و امحا

ماده ۶۱_ انتخاب روش بی خطر سازی و امحای پسماندهای پزشکی ویژه بستگی به عوامل مختلفی از جمله نوع پسماند، کارایی روش ضد عفونی، ملاحظات زیست محیطی و بهداشتی، شرایط اقلیمی، شرایط جمعیتی، میزان پسماند و نظایر آن دارد.

ماده ۶۲_ هر تولیدکننده پسماند پزشکی ویژه باید یکی یا تلفیقی از روش های بی خطر سازی، تصفیه و امحا را انتخاب و پس از تأیید

وزارت به اجرا گذارد.
ماده ۶۲_ مکان استقرار سیستم مورد استفاده در خصوص سیستم‌های متمرکز باید از نظر فنی و خروجی آلاینده‌ها به تأیید سازمان برسد.

ماده ۶۴_ بی‌خطر سازی پسماندهای عفونی و نیز و برنده توسط مراکز عمده تولیدکننده پسماند پزشکی ویژه (مانند بیمارستان‌ها) و در شهرهای متوسط و بزرگ باید در محل تولید انجام شود تا مخاطرات ناشی از حمل و نقل و هزینه‌های مربوط به حداقل برسد. در شهرهای کوچک و روستاها و مراکز کوچک، پسماندها می‌توانند در سایت مرکزی بی‌خطر شوند.

ماده ۶۵_ سایر مراکز تولید پسماند پزشکی ویژه (اعم از درمانگاه‌ها، مراکز بهداشت، آزمایشگاه‌ها، مراکز تزریق، رادیولوژی‌ها، دندانپزشکی‌ها، فیزیوتراپی‌ها، مطب‌ها و سایر مراکز تولید پسماند پزشکی) می‌توانند در سایت‌های منطقه‌ای یا مرکزی، زباله تولیدی را بی‌خطر کنند یا از امکانات بی‌خطر ساز بیمارستان‌های مجاور استفاده کنند.

ماده ۶۶_ تحویل پسماند به واحدهای مرکزی تصفیه یا دفع فاقد مجوز ممنوع است.

ماده ۶۷_ واحدهای متمرکز بی‌خطر ساز پسماند باید از وزارت و سازمان مجوز دریافت کنند.

ماده ۶۸_ مطابق ماده ۷ قانون مدیریت پسماندها پس از تبدیل پسماند پزشکی ویژه به عادی، سازوکار مدیریت آن همانند پسماند عادی صورت می‌گیرد.

ماده ۶۹_ هر روش تبدیل پسماند پزشکی ویژه به عادی باید دارای ویژگی‌های زیر باشد :

الف_ دستگاه باید قابلیت غیرفعال سازی میکروبی اسپورهای باکتری (Microbial inactivation efficacy) به میزان حداقل تا ۶ کاهش لگاریتمی در پایه ۱۰ را داشته باشد. (۱۰ log)

ب_ محصولات جانبی سمی یا خطرناک در حین بی‌خطر سازی تولید نشود.

پ_ خطر و احتمال انتقال بیماری و عفونت را حذف کند.

ت_ مستندات مربوط به انجام فرآیند و بررسی صحت عملکرد دستگاه وجود داشته باشد.

ث_ خروجی هر روش باید برای انسان و محیط زیست بی‌خطر بوده و به راحتی و بدون انجام فرآیند دیگری قابل دفع باشد.

ج_ از لحاظ ایمنی دارای شرایط مناسب باشد و در تمام مراحل کار، ایمنی سیستم حفظ شود.

چ_ مقرون به صرفه باشد.

ح_ توسط جامعه قابل پذیرش باشد.

خ_ از نظر بهداشتی و ایمنی برای کارکنان و کاربران و... بی‌خطر باشد یا حداقل خطر را ایجاد کند.

د_ در راستای عمل به تعهدات بین‌المللی کشور باشد.

ذ_ تمام روش‌های مورد استفاده باید در قالب مدیریت پسماند به تأیید مراجع صالح برسد.

ر_ در زمان‌های اپیدمی و خاص، وزارت معیار جدید و موقت متناسب با شرایط و حداقل تا ۶ کاهش لگاریتمی در پایه ۱۰ باکتری‌های شاخص را اعلام می‌کند.

ز_ اعضا و اندام‌های قطع شده باید مجزا جمع‌آوری و برای دفع به گورستان محل، حمل شده و به روش خاص خود دفن شود.

تبصره_ ضوابط و معیارهای روش‌های عمده تصفیه در پیوست شماره ۲ که به مهر «پیوست تصویب‌نامه هیأت وزیران» تأیید شده است، خواهد بود.

ماده ۷۰_ نصب هرگونه زباله سوز اعم از متمرکز و غیرمتمرکز در شهرها ممنوع است.

ماده ۷۱_ استقرار هرگونه سیستم تصفیه یا امحای مرکزی منوط به انجام مطالعات ارزیابی اثرهای زیست‌محیطی خواهد بود.

ماده ۷۲_ با تغییر فناوری و روی کار آمدن فناوری‌های نو، واحدهای تولیدکننده موظف به بررسی کارایی این فناوری‌ها و در صورت تأیید، استفاده از آنها به جای روش‌های قدیمی‌تر هستند.

ماده ۷۳_ این ضوابط به عنوان ضوابط جایگزین هر نوع ضابطه قبلی در این خصوص تلقی شده و در صورت وجود موارد مشابه، این ضوابط معتبر و قابل اجراست.

